

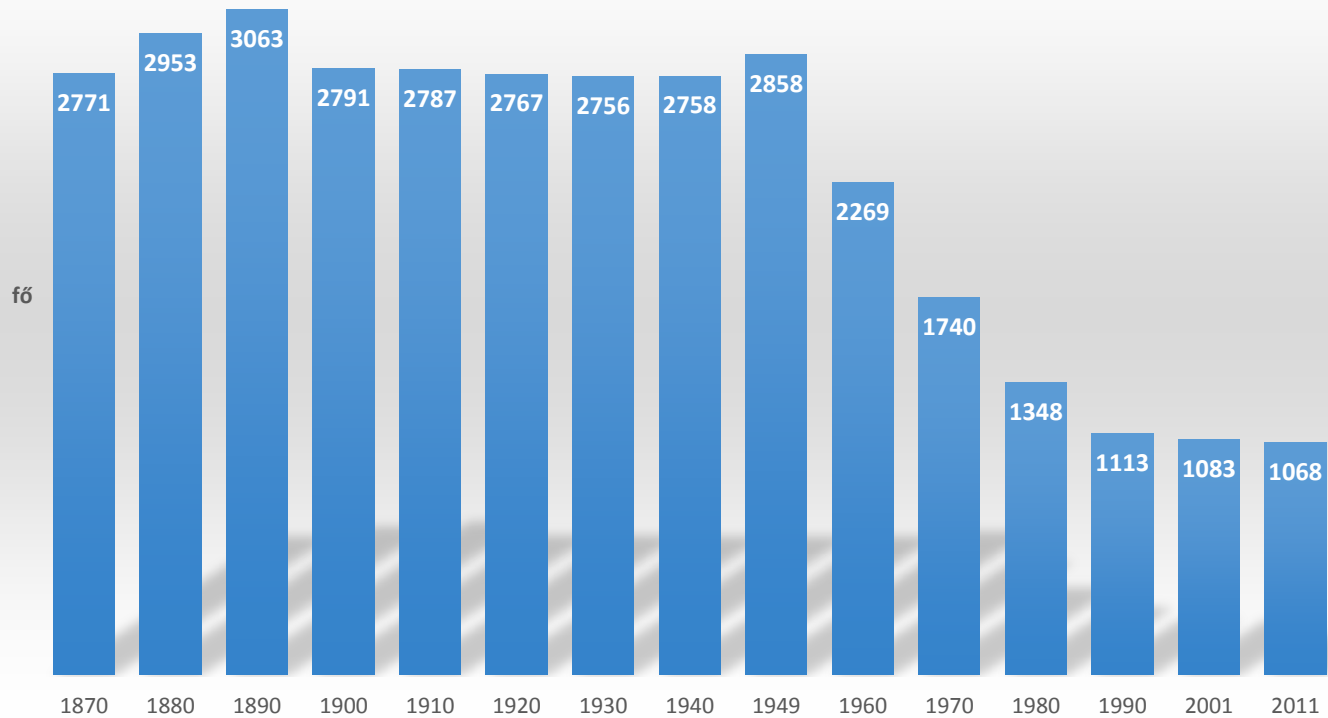
Gyulaj, a sorsfordító falu

Jó gyakorlatok, kreatív megoldások: helyi
gazdaságfejlesztés a Kárpát-medencében

Dr. Németh Nándor

Gyulaj lakosságának változása, 1870-2011.

Az ország legnagyobb népesség vesztő, 1949-ben még 2000 fő feletti települései

<i>Település</i>	<i>Megye</i>	<i>Kistérség</i>	<i>Lakosságszám, 1949.</i>	<i>Lakosságszám, 2001.</i>	<i>A vesztesség mértéke (%)</i>
Bácsszőlős	Bács-Kiskun	Bácsalmási	3146	422	86,6
Mezőhék	Jász-N.-Sz.	Mezőtúri	2302	412	82,1
Örménykút	Békés	Szarvasi	2134	541	74,6
Kéleshalom	Bács-Kiskun	Jánoshalmi	2080	559	73,1
Eperjes	Csongrád	Szentesi	2397	686	71,4
Szakcs	Tolna	Dombóvári	2930	1047	64,3
Borota	Bács-Kiskun	Jánoshalmi	4444	1596	64,1
Kétpó	Jász-N.-Sz.	Mezőtúri	2299	836	63,6
Szulok	Somogy	Barcsi	2034	741	63,6
Gyulaj	Tolna	Dombóvári	2858	1083	62,1
Györköny	Tolna	Paksi	2505	996	60,2
Ozora	Tolna	Tamási	4678	1872	60,0

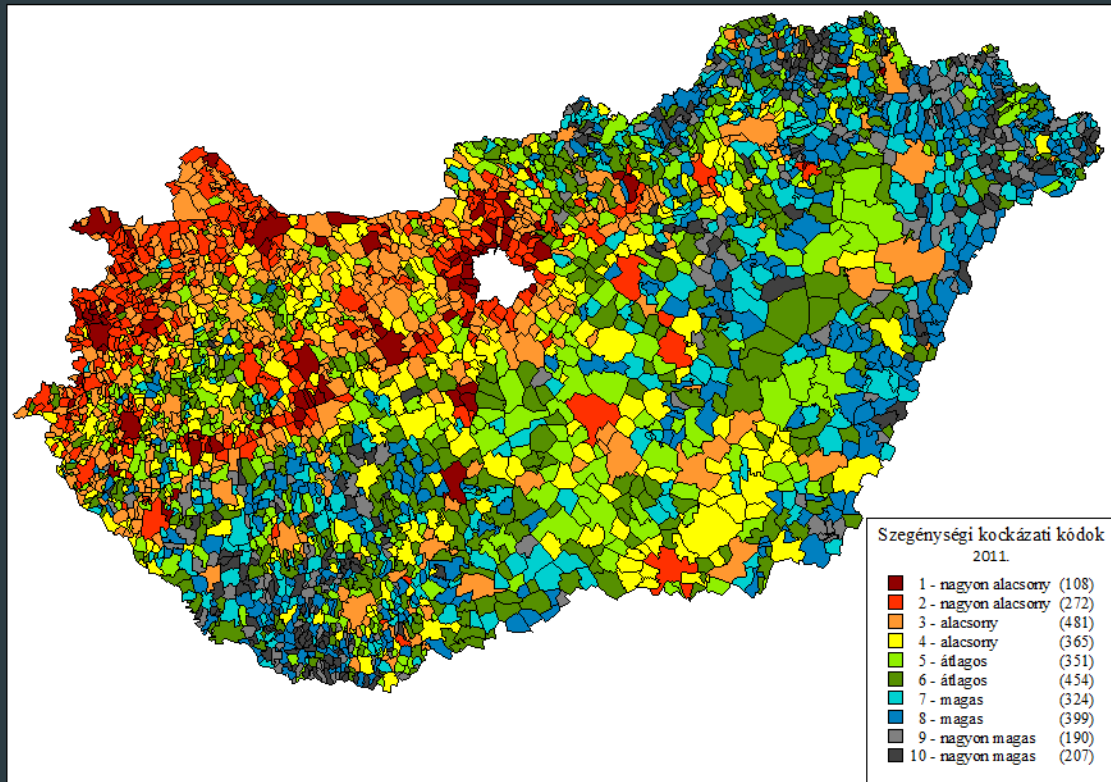

Fordulópontok, az elnéptelenedés fő okai

- ▶ Téészesítés, a föld „közös” tulajdonba vétele, ezzel párhuzamosan a városi ipar elszívó hatása
- ▶ Az erdő állami tulajdonba vétele, Gyulaj zsáktelepüléssé válása (vasút nincs)
- ▶ A cigányság fokozatos betelepítése/betelepedése előbb Szőlőhegyre, majd a faluba; mára szinte teljes népességcsere zajlott le
- ▶ 1971, Országos Településhálózat Fejlesztési Kon koncepció következményeként építési tilalom, a tanács és az iskola körzetesítése, a téész alárendelt összevonása Döbröközzel

Gyulaj szegénységi kockázati kódja: 9!

Komplex problémahalmaz

- ▶ A helyi gazdaság gyenge, alig van piaci szereplő; a falu erőforrásait a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. és a Döbröközi Mezőgazdasági Zrt. Birtokolja, önálló családi gazdaság talán öt, ha van. A nagyüzemi mezőgazdaság relatíve gyenge hatékonyságú termelés érdekében túl sok erőforrást von el a közösségtől, nem tartja el Gyulaj népességét, és egyre inkább tönkreteszi a környezetet.
- ▶ A helyi társadalom egészségi állapota, szociális helyzete, iskolázottsága jelentősen elmarad az országos átlagtól. A közösségi kohézió is gyenge, e téren rengeteg a tennivaló. Az aktív korú lakosok döntő hányada nincs munkavégző-képessége teljes birtokában.
- ▶ A közszolgáltatások elérhetősége és színvonala nem áll arányban a társadalmi problémák súlyosságával.

Fejlesztési alapfeltételek

- ▶ **Elkötelezett helyi vezető:** Gyulajnak 2006. óta van kompetens, tenni akaró, változásokban gondolkodó vezetője Dobos Károlyné polgármester asszony személyében. A képviselőtestület támogatja a fejlesztéseket, és működik egy menedzsment-csapat is a projektek rendszer-szintű levezénylése érdekében.
- ▶ **Eszközök, föld:** földterületek, épületek, gépek nélkül szociális gazdaságot sem lehet működtetni. Gyulajon 12 hektáron gazdálkodunk, túlnyomórészt a Start-munka program keretei között. A Start-munka program jelentős mennyiségű termelőeszközt is segített megvásárolni. Szaktanácsadást elsősorban a TÁMOP-1.4.3-as projektünkől vásárolunk.
- ▶ **Feldolgozó kapacitás:**
  - ✓ Épül egy növénytartósító kisüzemünk, zöldségek és gyümölcsök feldolgozására, TÁMOP-1.4.3 forrásból;
  - ✓ Épül egy módszertani gombatermesztő ház, TÁMOP-1.4.3 forrásból;
  - ✓ Épül egy húsfeldolgozó és árusító kisüzem és bolt, a BM külön támogatásából;

Alapanyagot - lehetőség szerint - el nem adunk!

Versenyképes gazdaságot kell építeni

- ▶ **Piacképes termékek, innovatív megoldások:** normál piaci vállalkozást akarunk indítani, ami profitot termel, s így fenntartható támogatások nélkül is; ehhez alakult meg a Hetedhét Határ Szociális Szövetkezet.
  - Alkalmazkodunk a helyi feltételekhez és hagyományokhoz: kertészeti kultúrák, sertéstartás, nyúltenyésztés
  - Több lábon fog állni a program, több termékpályát is menedzselni kell: növénytartósítás, húsfeldolgozás, tanácsadás
  - Integrátori szerepbe is igyekszünk helyezkedni: felvásárlás

A Hetedhét Határ Szociális Szövetkezet tagsága:

- Gyulaj Községi Önkormányzat
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
- 4 közfoglalkoztatásban részt vevő, sui generis munkavégzésre jogosult személy
- 4 nem hátrányos helyzetű, a tervezési és menedzsment feladatokat ellátó személy

A Szövetkezetnek úgy kell **versenyképes gazdaságot** építenie, hogy közben annak elemei elérhetőek legyenek a szegénységben élő családok számára is, és a **közösség részét képezze a gazdálkodás**, ne idegen testként működjön a Szövetkezet.

Közösségfejlesztés (szociális munka) nélkül nincs siker

- ▶ **Jelenlét-program**, ami képes biztosítani a kirekesztett közösségek, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonását a szociális gazdasági kezdeményezésekbe. Szétesett közösségekben nem lehetséges helyi gazdaságfejlesztés szociális munka nélkül, ezért Gyulajon nagy hangsúlyt fektetünk a közösségfejlesztésre, családok közvetlen segítésére. Működik:
  - Közösségi ház (Balipap Ferenc Közösségi Ház)
  - Adósságkezelési program a Máltai Szeretetszolgálat módszertana szerint
  - Baba-mama klub, de célunk egy Biztos Kezdet Gyerekház létrehozása
  - Felnőttképzési programok
  - Tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek felzárkóztatása
  - Cigány hagyományőrző tánccsoport
  - Hímzőkör, és egyéb közösségi programok
  - Napi rendszerességű sport (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Sportegyesület)
  - ...

Életképek

Németh Nándor

nemeth.nandor@maltai.hu

nemeth@gyulaj.hu

+36-30/618-4613

